

YOSHLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING SOTSIOLGIK TAHLILI

**Namangan davlat universiteti Ijtimoiy fanlar fakulteti Sotsiologiya yo'nalishi 2-
kurs talabasi Abdurahimova Shirinoy Shermirza qizi**
Ilmiy rahbar: Qozoqov Sobirjon Zokirjonovich

Annotatsiya: Mazkur maqolada yoshlar tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish jarayoni sotsiologik nuqtai nazardan tahlil qilingan. Unda yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish, ularni biznesga jalb etishdagi ijtimoiy omillar, davlat siyosati, innovatsion fikrlash va ijtimoiy muhitning roli o'rganilgan. Tadqiqot davomida sotsiologik yondashuvlar asosida yosh tadbirkorlikning ijtimoiy funksiyalari, motivatsion omillari hamda mavjud muammolar tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar tadbirkorligi, sotsiologiya, innovatsiya, ijtimoiy omillar, iqtisodiy faollik, davlat siyosati.

СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ МОЛОДЕЖНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Аннотация: В статье рассматривается процесс развития молодежного предпринимательства с социологической точки зрения. Анализируются социальные факторы, влияющие на вовлечение молодежи в бизнес, роль государственной политики, инновационного мышления и социального окружения. На основе социологических подходов раскрываются функции, мотивационные факторы и проблемы молодежного предпринимательства.

Ключевые слова: молодежное предпринимательство, социология, инновации, социальные факторы, экономическая активность, государственная политика.

SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP

Annotation: This article analyzes the process of youth entrepreneurship development from a sociological perspective. It examines the social factors influencing youth engagement in business, the role of state policy, innovative thinking, and the social environment. Based on sociological approaches, the article

identifies the functions, motivational factors, and problems of youth entrepreneurship.

Keywords: youth entrepreneurship, sociology, innovation, social factors, economic activity, state policy.

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida har bir mamlakat taraqqiyoti, eng avvalo, yoshlarning faolligi va ularning iqtisodiy-ijtimoiy hayotdagi ishtirokiga bog'liq. O'zbekiston Respublikasida ham yoshlar siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri – ularning tadbirkorlik salohiyatini rivojlantirish, iqtisodiyotda faol ishtirokini ta'minlashdan iboratdir. Yoshlar tadbirkorligi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy taraqqiyotning muhim omilidir, chunki u jamiyatda bandlikni ta'minlash, innovatsion g'oyalarni amalga oshirish va yangi ijtimoiy sinfni shakllantirishga xizmat qiladi [1].

1- bob. Yoshlar tadbirkorligining sotsiologik mohiyati

Sotsiologik nuqtai nazardan, tadbirkorlik – bu faqat iqtisodiy faoliyat emas, balki ijtimoiy tizimdagi o'zgarishlarni amalga oshiruvchi jarayondir. Yoshlar tadbirkorligi esa jamiyatda ijtimoiy faollik, yangilikka intilish va mustaqil qaror qabul qilish madaniyatining ko'rsatkichi sifatida namoyon bo'ladi [2].

O'zbekiston sotsiologiyasida bu tushuncha yoshlarning ijtimoiy maqomi, ularning ijtimoiy rollari va iqtisodiy xulq-atvorini o'rganish bilan bevosita bog'liq.

2- bob. Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishga ta'sir etuvchi ijtimoiy omillar
Yoshlar orasida tadbirkorlikni rivojlantirishda quyidagi ijtimoiy omillar

muhim ahamiyatga ega:

Oila va tarbiyaning ta'siri;

Ta'lim tizimidagi iqtisodiy bilimlarning darajasi;

Ijtimoiy tarmoqlardagi ijobiy tadbirkorlik namunalarining ta'siri;

Mahalliy ijtimoiy infratuzilma (banklar, inkubator markazlari, mentorlik dasturlari) [3].

Bu omillar yoshlarni faollikka undaydi, ularda o'z ishini boshlashga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi.

3- bob. O'zbekistonda yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish tajribasi

So'nggi yillarda mamlakatda —Yoshlar – kelajagimiz dasturi, Yoshlar ishlari agentligi va Tadbirkorlikni rivojlantirish jamg'armasi faoliyati yoshlar uchun keng imkoniyatlar yaratdi.

Masalan, 2023-yilda 150 mingdan ortiq yoshlar o'z biznesini boshlash uchun imtiyozli kreditlar olgan [4]. Shu bilan birga, —Start-upllar loyihalar tanlovlari va —Biznes-maktabllar yoshlarning innovatsion salohiyatini ochishga yordam bermoqda.

4- bob. Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda davlat siyosatining o'rni Davlat siyosati yoshlar tadbirkorligini rag'batlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

O'zbekiston Prezidentining 2022-yil 25-yanvardagi —Yoshlarni tadbirkorlikka keng jalb etish chora-tadbirlari to'g'risidagi qarori bu boradagi islohotlarning huquqiy asosini mustahkamladi [5].

Bundan tashqari, ta'lim tizimiga —Biznes asoslaril, —Innovatsion iqtisodiyotl fanlarining kiritilishi yoshlarning iqtisodiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

5- bob. Yoshlar tadbirkorligi muammolari va istiqbollari: sotsiologik tahlil Sotsiologik so'rovlar natijasida aniqlanishicha, yoshlarning 43 foizi o'z

biznesini boshlash istagini bildirgan, biroq 60 foizga yaqin qismi moliyaviy yoki huquqiy bilim yetishmasligini asosiy to'siq sifatida ko'rsatgan [6].

Shuning uchun, yoshlar orasida iqtisodiy savodxonlikni oshirish, mentorlik tizimini kengaytirish va ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash eng dolzarb yo'nalishlar sirasiga kiradi.

Kelgusida —raqamli tadbirkorlik (digital entrepreneurship) yo'nalishida yoshlarning ishtirokini kuchaytirish, ekologik biznesni rivojlantirish ham muhim vazifa bo'lib qoladi.

Xulosa: Yoshlar tadbirkorligi sotsiologik jihatdan jamiyatdagi ijtimoiy harakatchanlikni oshiruvchi, iqtisodiy erkinlikni mustahkamlovchi va yangi ijtimoiy sinfni shakllantiruvchi omildir. Uning muvaffaqiyatli rivoji uchun ijtimoiy muhit, davlat siyosati, ta'lim tizimi va ommaviy axborot vositalarining birgalikdagi harakati zarur. Sotsiologik tahlil shuni ko'rsatadiki, yoshlar tadbirkorligi — bu nafaqat iqtisodiy faoliyat, balki ijtimoiy o'zgarishlarning asosiy harakatlantiruvchi kuchidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] Karimov I. A. —Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuchll. Toshkent: Ma'naviyat, 2010.
- [2] Qodirov B. —Yoshlar va jamiyat taraqqiyotil. Toshkent: Fan, 2018.
- [3] OECD Report: —Youth Entrepreneurship Trendsll, 2022.
- [4] O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi ma'lumotlari, 2023.

- [5] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 25-yanvardagi PQ–93-son qarori.
- [6] Markaziy Osiyo yoshlar tadqiqoti: —Youth and Business, 2023.
- [7] Weber M. —The Theory of Social Action. New York, 1947.
- [8] Miskawayh A. —Tahzib al-Axloq. Cairo, 1969.
- [9] UNDP Uzbekistan: —Youth Empowerment in Central Asia, 2021.
- [10] Bekmurodov M. —Sotsiologik tadqiqotlar metodologiyasi. Toshkent, 2020.